

Blżej do autobusu

Autor: fot. arch. UMWM

Wreszcie widać światełko nadziei, a właściwie autobusów. Po latach, kiedy w wielu miejscowościach nie było czym dojechać do lekarza czy szkoły, pojawiają się nowe linie.

We Wsi Łaziska w gminie Orońsko (powiat szydłowiecki) od wielu lat nie było żadnego regularnego połączenia autobusowego. Nie miały go też m.in. trzy wsie w gminie Przytyk (powiat radomski): Domaniów, Potkana i Wrzos. – Jeśli ktoś potrzebował dostać się do Przytyka, a nie miał auta, jechał tam autobusem szkolnym. Bo innego nie było – opowiada Agnieszka Drabik, sołtyska Potkanny. W Łaziskach ludzie bez własnego środka transportu „łapali okazję”, żeby gdzieś dojechać.

Miejscowości na Mazowszu, będących w podobnej sytuacji, jest wiele, choć trzeba zaznaczyć, że wykluczenie transportowe to problem ogólnopolski. Dotyczy na ogół peryferyjnych, słabiej zaludnionych części kraju. I tak samo jest w przypadku naszego regionu. Jeszcze na początku lat 90. XX w. niemal wszędzie docierały autobusy PKS. Ale potem, gdy Polacy zaczęli masowo kupować auta, PKS-om lawinowo ubywało pasażerów. W ślad za tym cięły one siatkę połączeń. Gdy zaś znikwały kolejne kursy i linie, coraz więcej ludzi dochodziło do wniosku, że lepiej mieć własne auto i nim dojeżdżać zamiast autobusem. To była samonakręcająca się spirala, na której skutek znikwały PKS-y. Zaś nowe, prywatne linie pojawiały się tylko tam, gdzie można było liczyć na tłumy pasażerów.

Nadzieja na zmiany

W efekcie przybywało miejscowości, z których całkowicie zniknęły regularne połączenia autobusowe lub ograniczyły się one do bardzo rzadkich kursów. Właśnie w takich przypadkach mówi się o wykluczeniu transportowym. Z analiz na ten temat wynika, że szczególnie dotyka ono osoby starsze oraz dzieci i młodzież. Te pierwsze, jeśli mieszkają na wsi i nie mogą poruszać się własnym autem (bo

albo go nie mają, albo nie pozwala im na to stan zdrowia), mają problem z dotarciem do lekarza, urzędu, z dostępem do usług, ze zrobieniem zakupów i z załatwieniem wielu innych podstawowych spraw. Bo, żeby to zrobić, muszą dojechać do innej, większej miejscowości.

Z kolei dzieci i młodzież z terenów wiejskich dotkniętych wykluczeniem transportowym mają trudności z dojeżdżaniem do szkół ponadpodstawowych, z korzystaniem z zajęć pozalekcyjnych (odbywających się popołudniami), ale też ze spotykaniem się w wolnym czasie ze znajomymi (bo na te spotkania trzeba czymś dojechać). Muszą ich tam dowozić rodzice, ale ci często nie mogą (szczególnie do i ze szkoły, bo godziny nauki szkolnej zwykle nie pokrywają się z godzinami pracy rodziców) i nie zawsze mają swoje auto.

„Wielu uczniów musi wybierać nie tę szkołę ponadpodstawową, o której marzy, ale tę, do której może dojechać” 1 Raport z 2021 r., <https://mazowsze.miastojestnasze.org/>, 29.10.2021.1 – czytamy w raporcie Stowarzyszenia Miasto Jest Nasze, poświęconym wykluczeniu transportowemu w naszym regionie.

W odpowiedzi na ten problem samorządy gminne i powiatowe z Mazowsza zaczęły już odtwarzać lokalne połączenia autobusowe, korzystając z dotacji z rządowego Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych. W przywracanie takich połączeń zaangażował się też Samorząd Województwa Mazowieckiego, który uruchomił w ostatnich tygodniach nowe linie autobusowe, finansując je z własnego budżetu. Dwie z nich przebiegają m.in. przez wymienione wcześniej miejscowości w gminach Orońsko i Przytyk. Kolejne z połączeń, Węgrów–Mrozy, dociera m.in. do Milewa koło Kałuszyna, gdzie wcześniej były tylko trzy kursy autobusowe dziennie. – Ale czasem te autobusy jeździły, a czasem nie. Bo koło naszej wsi jest taki fragment drogi, że przy większym śniegu czy po deszczu ciężko tam przejechać i wtedy nas te autobusy omijały – wspomina Monika Chrościcka, sołtyśka Milewa.

Dogodna alternatywa

W ramach programu pilotażowego samorządu Mazowsza, który rozpoczął się na przełomie 2024 i 2025 r., uruchomiono dziesięć nowych linii autobusowych na obszarach dotkniętych wykluczeniem transportowym (samorząd przeznaczył na ten cel tylko w tym roku 4,5 mln zł). To trzy linie w podregionie radomskim, cztery w północno-wschodniej części naszego regionu i trzy w północno-zachodniej. Dowożą one mieszkańców m.in. do stacji kolejowych, na których można przesiąść się w pociąg, jadący do większego miasta. – Bardzo nas cieszy, że te połączenia ruszyły. Mieszkańcy naszej miejscowości chętnie z nich korzystają – zapewnia Beata Dębska, sołtyśka Łazisk.

Zadowolona z programu nie kryją też samorządowcy. – Przebiegająca przez naszą gminę nowa linia bardzo pozytywnie wpłynie na rozszerzenie możliwości dojazdu mieszkańców do Warszawy, szczególnie do pracy. Tak też jest przez nich odbierana – mówi Arkadiusz Czyżewski, burmistrz Kałuszyna. Dodaje, że odległość od tego miasta do najbliższej stacji kolejowej w Mrozach wynosi 5 km. Tymczasem do końca zeszłego roku na trasie Kałuszyn–Mrozy był tylko jeden kurs autobusowy dziennie, około godz. 7.15, służący w zasadzie tylko dowozowi młodzieży do liceum w Mrozach. Burmistrz Czyżewski podkreśla, że regularne kursy na linii Węgrów–Kałuszyn–Mrozy pomogą dotrzeć m.in. właśnie do stacji kolejowej.

– Dla wielu mieszkańców naszej gminy i gmin sąsiadujących z nią, z powiatu węgrowskiego, podróż do pracy za pośrednictwem kolei jest rozwiązaniem optymalnym, w szczególności ze względu na czas dojazdu – tłumaczy.

Podobnie wygląda to w mieście i gminie Kosów Lacki, która od początku stycznia korzysta z uruchomionych przez samorząd Mazowsza dwóch linii autobusowych, łączących ją m.in. z Małkonią. –

Dla nas oknem na świat jest stacja kolejowa w Małkini, z której można dojechać pociągiem do Warszawy i do innych części Polski. Wielu naszych mieszkańców korzysta z tej stacji, dojeżdżając do pracy czy ucząc się w stolicy. Ale dotąd nie było przewoźnika autobusowego, który chciałby uruchomić połączenia z naszej gminy do Małkini – mówi Jan Słomiak, burmistrz Kosowa Lackiego.

Dariusz Wołczyński, burmistrz miasta i gminy Przytyk, zwraca uwagę, że przez lata mieszkańcy miejscowości, w których od lat nie było transportu publicznego, przyzwyczaili się do tego i nauczyli sobie z tym jakoś radzić. Teraz transport publiczny to dla nich coś nieoczywistego. – Potrzeba na to czasu i edukacji – mówi burmistrz Przytyka.

– Część osób pyta, po co nam autobus do Wieniawy, nawet nie wiedząc, że z tego autobusu można przesiąść się na kolej. Trzeba im to wyjaśnić. Dlatego chcemy promować wśród mieszkańców tę nową linię, poinformujemy o niej szerzej w naszym biuletynie gminnym. Dla naszych mieszkańców to dodatkowa alternatywa, by dojechać do Radomia.

Na koniec trzeba wspomnieć, że Samorząd Województwa Mazowieckiego pomaga też samorządom gminnym w zakupie szkolnych autobusów. Dotąd w ramach programu „Autobusy dla mazowieckich szkół” udzielił dofinansowania do zakupu 47 pojazdów, a kolejnych 30 przybędzie w tym roku. W wielu gminach autobusy szkolne to ogromna pomoc dla dzieci i ich rodziców, która też zmniejsza skalę wykluczenia transportowego.

Samorząd Mazowsza uruchomił 10 linii autobusowych, docierających do miejscowości, które zmagaly się dotąd z tzw. wykluczeniem transportowym, z których transport publiczny (linie autobusowe czy kolejowe) całkowicie zniknął lub prawie go tam nie było.

Samorząd Mazowsza pomaga gminom m.in. w zakupie szkolnych autobusów. To wsparcie trafia w większości do gmin wiejskich, często wykluczonych transportowo.

– Do stacji w Małkini mieszkańcy docierali własnymi autami, kupowali tanie samochody, byle móc dojechać do stacji. Parking przy niej był zapchany do granic możliwości. Teraz będzie inaczej – cieszy się Jan Słomiak, burmistrz miasta i gminy Kosów Lacki.

Dla ludzi z miejscowości wykluczonych transportowo posiadanie własnego auta jest często warunkiem znalezienia pracy. Bo inaczej do niej nie dojadą.

Najpierw kolej

Samorząd Mazowsza jako pierwszy samorząd wojewódzki w Polsce utworzył własnego, regionalnego przewoźnika kolejowego – Koleje Mazowieckie (KM). Potem regularnie dofinansowywał temu przewoźnikowi zakup i modernizację taboru oraz rokrocznie także same przewozy.

W budżecie samorządu Mazowsza na 2025 r. jest zarezerwowany niemal miliard złotych na dofinansowanie przewozów kolejowych (większość przypadnie KM). Dzięki tak dużemu wsparciu ten przewoźnik cały czas rozwija siatkę połączeń i tworzy je też na obszarach zagrożonych wykluczeniem transportowym, czego przykładem są linie z Radomia do Drzewicy, Dębłina i Skarżyska, z Siedlec do Czeremchy, z Sierpca do Nasielska czy z Ostrołęki do Chorzel.

Powrót

Jeśli chodzi o rozwój kolei, to samorząd Mazowsza nie tylko utrzymuje Koleje Mazowieckie, ale dofinansowuje także rewitalizację nieczynnych od lat linii kolejowych i przywracanie na nich ruchu

pasażerskiego. Pomógł w odbudowie linii Chorzele–Ostrołęka, a teraz będzie uczestniczył w odtworzeniu takich linii jak np. Sokołów Podlaski – Siedlce i Małkinia – Ostrów Mazowiecka, obejmujących kolejne „białe plamy transportowe”.

Adam Struzik marszałek województwa (klub TD-PSL-PL2050)

Likwidacja PKS-ów i brak systemowego rozwiązania pogłębia wykluczenie transportowe w całej Polsce. Nie każdy ma samochód, w wielu miejscowościach nie ma transportu publicznego lub częstotliwość kursów jest bardzo mała. A to oznacza, że wiele osób nie może dotrzeć do pracy, lekarza, sklepu czy urzędu. Zależy nam, aby temu przeciwdziałać. Linie autobusowe, które uruchomiliśmy, są uzupełnieniem transportu kolejowego. W ten sposób poprawiamy sieć transportową na obszarach peryferyjnych i słabiej zaludnionych.

[Adam Struzik marszałek województwa \(klub TD-PSL-PL2050\)](#)

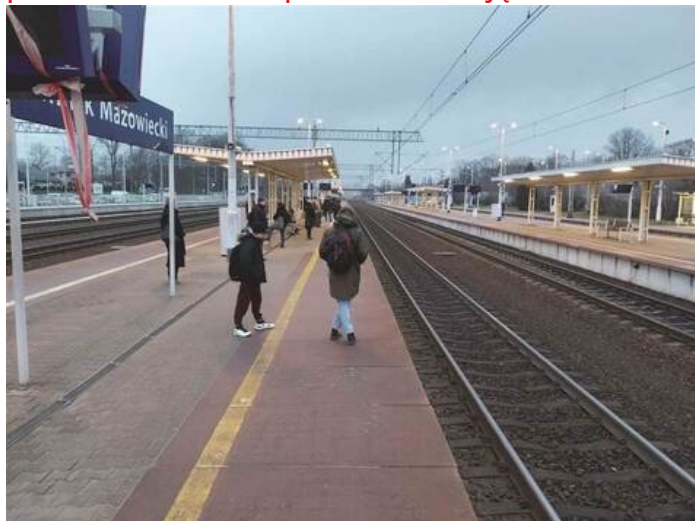
[fot. arch. UMWM](#)

Samorząd Mazowsza uruchomił 10 linii autobusowych, docierających do miejscowości, które zmagaly si dotąd z tzw. wykluczeniem transportowym, z których transport publiczny (linie autobusowe czy kolejow całkowicie zniknął lub prawie go tam nie było.

fot. arch. UMWM

Samorząd Mazowsza jako pierwszy samorząd wojewódzki w Polsce utworzył własnego, regionalnego przewoźnika kolejowego – Koleje Mazowieckie (KM). Potem regularnie dofinansowywał temu przewoźnikowi zakup i modernizację taboru oraz rokrocznie także same przewozy.

fot. Jacek Krzemiński

UWAGA

Informacje opublikowane przed 1 stycznia 2021 r. dostępne są na stronie archiwum.mazovia.pl